

PAŃSTWOWE MUZEUM ARCHEOLOGICZNE
w Warszawie

WIADOMOŚCI ARCHEOLOGICZNE

ORGAN MUZEALNICTWA I KONSERWATORSTWA
ARCHEOLOGICZNEGO

BULLETIN ARCHÉOLOGIQUE POLONAIS

TOM (VOL.) LIV

1995 - 1998

WARSZAWA 2001 VARSOVIE

Errata - ostatnie zdanie na s. 65 winno brzmieć:

W nieco większym zasięgu, między Bzurą, środkową Pilicą i Kamienną koncentrują się znaleziska dwóch innych typów zapinek, niemal nie znanych w pozostałych częściach kultury przeworskiej (Np. B. Balke 1976, s. 186nn., ryc. 15b, 31d, tabl. VII,4; B. Balke, W. Bender 1991, s. 161, tabl. XIII,3.7; M. Olędzki 1992, s. 61nn.; 1995, s. 239nn.). Chodzi tu o lokalny wariant żelaznych zapinek kapturkowych ze sprężynką ukrytą w cylinderku, z masywnym kabląkiem i szerokim grzebykiem, oraz podobne fibule bez grzebyka (Ryc. 8). Zapinki te, a szczególnie odmiana...

WIADOMOŚCI ARCHEOLOGICZNE

TOM LIV

Tom ten Redakcja dedykuje

Pani doc. dr hab. Teresie Węgrzynowicz

wieloletniej kierownicze Działu Epoki Brązu PMA

i redaktorze „Wiadomości Archeologicznych”

w pięćdziesięciolecie Jej pracy

w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie

Redaguje zespół: mgr Jacek Andrzejowski (sekretarz redakcji), dr Wojciech Brzeziński (redaktor naczelny),
prof. dr. hab. Teresa Dąbrowska (zastępczyni redaktora naczelnego), mgr Radosław J. Prochowicz,
mgr Andrzej Tomaszewski, doc. dr. hab. Teresa Węgrzynowicz (zastępczyni redaktora naczelnego)

Tłumaczenia: Anna Kinecka
Katarzyna Czarnecka, Jacek Andrzejowski

Rysunki: J. Andrzejowski, R. Dąbrowski, W. Gawrysiak-Leszczynska, M. Jonakowski, A. Kamińska,
L. Kobylińska, G. Nowakowska, A. Potoczny, M. Różycka, K. Stanek, P. Szymański, W. Wróblewski

Fotografie: M. Andrzejowska, P. Mastalerz, A. Ring, B. Tropiło, Archiwum PMA

Redakcja techniczna: Jacek Andrzejowski

Skład i łamanie: Radosław J. Prochowicz, Jacek Andrzejowski

Rycina na okładce przedstawia kołę paciorków bursztynowych i szklanych
z Lubieszewa, pow. Nowy Dwór Gdański

WARUNKI PRENUMERATY „WIADOMOŚCI ARCHEOLOGICZNYCH”

Państwowe Muzeum Archeologiczne prosi o składanie przez odbiorców indywidualnych oraz instytucje zamówień na **stałą dostawę „Wiadomości Archeologicznych”**. Do przesyłki PMA dołączy fakturę z aktualną ceną detaliczną powiększoną o koszty przesyłki. Sprzedaż detaliczna publikacji Państwowego Muzeum Archeologicznego, w tym egzemplarzy archiwalnych, prowadzona jest w salach wystawowych muzeum, ul. Długa 52 (Arsenał), 00-241 Warszawa, tel. (22) 831 15 37. Płatność gotówką; wystawiamy rachunki i faktury.

Adres redakcji:
Państwowe Muzeum Archeologiczne
ul. Długa 52 (Arsenał), 00-241 Warszawa
tel.: +48 (22) 831 32 21–25; fax: +48 (22) 831 51 95; e-mail: pma@pma.it.pl

WIADOMOŚCI ARCHEOLOGICZNE

ORGAN MUZEALNICTWA I KONSERWATORSTWA ARCHEOLOGICZNEGO

Tom (Vol.) LIV

SPIS TREŚCI

Contents

Rozprawy

Wojciech Wróblewski, Chronologia względna wczesnośredniowiecznych grodzisk środkowego i dolnego biegu Liwca. Próba analizy w świetle badań geologiczno-geomorfologicznych Relative chronology of early medieval earthworks on the Middle and Lower Liwiec (eastern Poland). Insights from the study of the region's geology and geomorphology	3
--	---

Konferencja

Jacek Andrzejowski, Konferencja <i>Kultura wielbarska a wschodnia strefa kultury przeworskiej</i>	23
Teresa Dąbrowska, Wschodnie tereny kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim Eastern territories of the Przeworsk Culture in the Late Pre-Roman Period	25
Ewa Bokinić, Uwagi na temat powiązań kultury oksywskiej z kręgiem jastorfskim i Europą Północną w świetle materiałów z cmentarzyska w Podwiesku, stanowisko 2, pow. Chełmno, woj. kujawsko-pomorskie Some remarks on the connections of the Oksywie Culture with the Jastorf and the Nordic Cultures in the light of materials from the cemetery at Podwiesk site 2, on the Lower Vistula	37
Wojciech Mazurek, Materiały typu jastorfskiego ze stanowiska 5 w Wytycznie, gm. Urszulin, woj. lubelskie Finds of the Jastorf type from Wytyczno site 5, in Eastern Poland	49
Jacek Andrzejowski, Wschodnia strefa kultury przeworskiej – próba definicji The Eastern Zone of the Przeworsk Culture – an attempt at definition	59
Katarzyna Czarnecka, Cmentarzysko kultury przeworskiej w Oblinie, gm. Maciejowice, woj. mazowieckie A cemetery of the Przeworsk Culture at Oblin, on the Middle Vistula	89
Katarzyna Rusin, Cmentarzysko kultury przeworskiej w Niemirowie, gmina Mielnik, woj. podlaskie A cemetery of the Przeworsk Culture at Niemirów, in Podlasie	101
Andrzej Kokowski, Ramy chronologiczne osadnictwa kultury przeworskiej w południowo-wschodniej Polsce Chronological frames of the Przeworsk Culture in the south east of Poland	109
Wojciech Nowakowski, Żelazne zapinki kuszowate z podwiniętą nóżką w europejskim <i>Barbaricum</i> Iron cross-bow tendril brooches in the European <i>Barbaricum</i>	129
Ewa Bokinić, Wojciech Sosnowski, Wstępne wyniki badań cmentarzyska kultury wielbarskiej w Linowie, gm. Świecie n/Osą, woj. kujawsko-pomorskie, stanowisko 6 A cemetery of the Wielbark Culture at Linowo, gm. Świecie nad Osą, woj. kujawsko-pomorskie, site 6. Preliminary report	147

Dyskusja	153
----------	-----

Odkrycia	157
----------	-----

Kronika	197
---------	-----

Wykaz skrótów	205
---------------	-----

Niniejszy tom został opracowany i przygotowany do druku w czasie, gdy dyrektorem PMA i redaktorem naczelnym „Wiadomości Archeologicznych” był dr Jan Jaskanis.

dr Wojciech Brzeziński
dyrektor Państwowego Muzeum
Archeologicznego w Warszawie

OD REDAKCJI

Niemal wszystkie artykuły zamieszczone tomie LIV „Wiadomości Archeologicznych” napisane zostały przed wejściem w życie w Polsce reformy administracyjnej, tj. przed 1 stycznia 1999 roku. Redakcja wprowadziła w tych tekstach odpowiednie, w miarę możliwości dokładne zmiany, zatem wszystkie cytowane w tym tomie oznaczenia (gminy, powiaty i województwa) odnoszą się do obecnego podziału administracyjnego kraju.

Począwszy od tomu LIII Redakcja ujednoliciła zasady polskiej transliteracji tekstów pisanych cyrylicą, zgodnie z regułami stosowanymi w Bibliotece Narodowej (PN 83/N-01201 z dnia 1 lipca 1984 r.)

Redakcja „Wiadomości Archeologicznych” prosi Autorów o dostarczanie tekstów na dyskietkach lub dyskach CD w edytorach Microsoft Word lub Word Perfect w postaci niesformatowanej (z wyjątkiem znaków tabulacji, wyśrodkowania, kursywy i pogrubienia). Dyskietce powinien towarzyszyć jeden egzemplarz wydruku, sformatowanego w sposób odpowiadający znormalizowanej stronie maszynopisu. Ilustracje mogą być nadal przygotowywane metodami tradycyjnymi lub dostarczane na dyskietkach w postaci plików TIFF w rozdzielczości 600 pt/cal. Procedura ta ułatwi szybsze przygotowywanie prac do druku w tradycyjnej dla „Wiadomości Archeologicznych” formie edytorskiej.

dr Wojciech Brzeziński
redaktor naczelny

pseudofiligran). Na główce znajduje się duży, profilowany guzek, również zdobiony podobnymi pierścieniami. Kabłąk jest w przekroju półkolisty, lekko facetowany. W odległości około 0,5 m od kabłąka leżała połowa sprężyny, pierwotnie zapewne dwudziestozwójowej, osadzonej na żelaznej ośce, zakończonej profilowanym guzikiem ze spiętrzonymi pierścieniami z nacinanego drutu. Można przypuszczać, że kabłąk oraz część sprężyny pochodzą od jednej zapinki, choć nie jest to zupełnie pewne. Długość zapinki 98 mm, pierwotna długość sprężyny 60–65 mm.

Kuszowate zapinki z podwiniętą nóżką zdobione pierścieniami z nacinanego drutu, mające smukły i wąski kabłąk, należą do datowanego ogólnie na późny okres wpływów rzymskich typu Almgren 167. Są to jedne z najczęściej spotykanych na terenach zachodniobałtyjskich zapinek 1. serii VI grupy Almgrena. Znalezione je na większości cmentarzysk późnorzymskich z tego rejonu, zarówno w kulturze bogaczewskiej jak i sudowskiej czy Dollkeim/Kovrovo. W ramach opisanych fibul trudno jest dokonać podziału chronologicznego. Próby takie oparte były głównie na liczbie i kształcie pierścieni, ewentualnie stopniu wysklepienia kabłąka (por. np. J. Okulicz: *Pradzieje ziem pruskich od późnego paleolitu do VII w. n.e.*, Wrocław 1973, s. 430, 455). Obecny stan opracowań typologicznych tej grupy fibul powoduje jednak, że wciąż jeszcze opierają się one na niepewnych przesłankach.

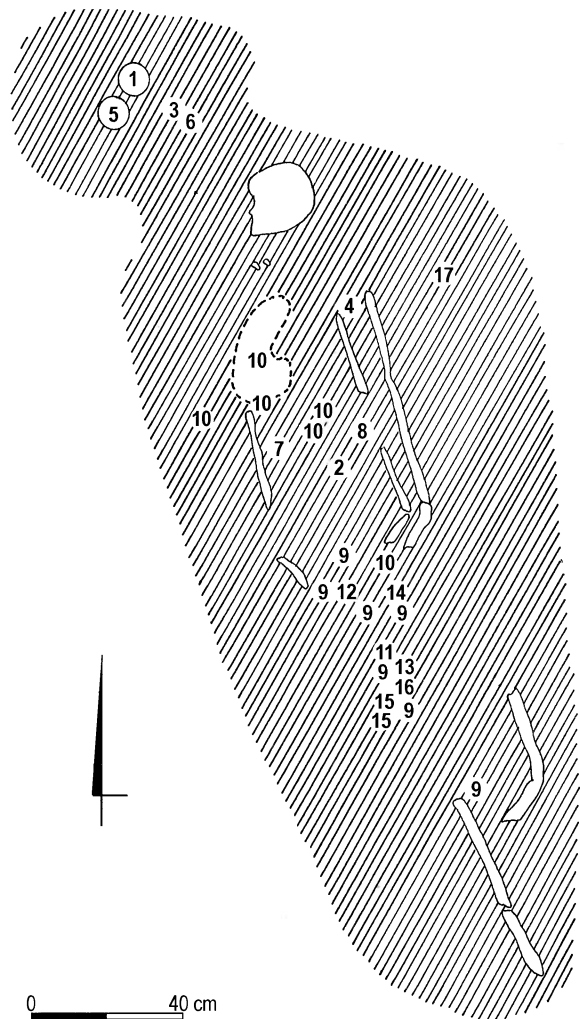
Interesującym elementem zapinki jest wykonane z drutu kółeczko nałożone na kabłąk. Jego obecność może stanowić ciekawy przyczynek do badań nad rekonstrukcją stroju w okresie wpływów rzymskich. Wydaje się bowiem, że jest to ogniwo łańcuszka, pierwotnie przymocowanego do kabłąka. W ten sposób łączono niekiedy dwie zapinki stanowiące komplet (choć najczęstszym miejscem połączenia była cięciwa) albo też spełniające podobne funkcje szpile (por. M. Tempelmann-Maczyńska: *Próba rekonstrukcji stroju kobiecego kultury zachodniobałtyjskiej w okresie wpływów rzymskich*, WA XLVIII/1, 1983 (1987), s. 10). Z terenów bałtyjskich pochodzą liczne znaleziska tak łączonych ozdób, np. z Żywej Wody, kurhan 14, grób 3 (W. Ziemińska-Odojowa: *Badania wykopaliskowe w 1959 r. na cmentarzysku kurhanowym w miejsc. Żywa Woda, pow. Suwałki, RB I, 1961, tabl. IX: 1-2, ryc. 6*), ze Svetlogorska (*Kirtigehnen*) czy z Krasnej Gorki (*Nettinen*) (W. Gaerte: *Urgeschichte Ostpreußens*, Königsberg 1929, ryc. 184, 215e). Silne przetarcie ogniwa wydaje się świadczyć o długotrwałym użytkowaniu zapinek.

Zapinka została znaleziona na niewielkim wzgórzu nad strumieniem, w rejonie, gdzie przed wojną położony był park miejski – jeszcze dziś widoczne są zarośnięte alejki i pozostałości po altankach. Teren ten mógł być pierwotnie inaczej ukształtowany a zapinka dostała się tu w wyniku prac ziemnych. Nie można również wykluczyć, że została tu wtórnie zdeponowana podczas prac związanych z budową szosy Mrągowo–Szestno, przecinającej zachodnią część wzgórza. Nie wiadomo zatem, czy zapinka jest znaleziskiem luźnym, czy też stanowi ślad zniszczonego stanowiska o nieznanym charakterze. Warto zauważyć, że około 2 km na północ, w nieistniejącej dziś miejscowości Wymisły, położone było cmentarzysko, które już na początku wieku uznano zostało za zupełnie zniszczone (E. Hollack: *Erläuterungen zur vorgeschichtlichen Übersichtskarte von Ostpreußen*, Glogau-Berlin 1908, s. 188). Mimo, że jego lokalizacja i chronologia znane są jedynie w przybliżeniu, to jest ono zapewne nekropolą położoną najbliżej miejsca, w którym odkryto opisywaną fibulę. Jeśli zatem założyć, że zapinka z Mrągowa jest śladem po istniejącej tu niegdyś osadzie, to jej mieszkańcy użytkowali najpewniej to właśnie cmentarzysko.

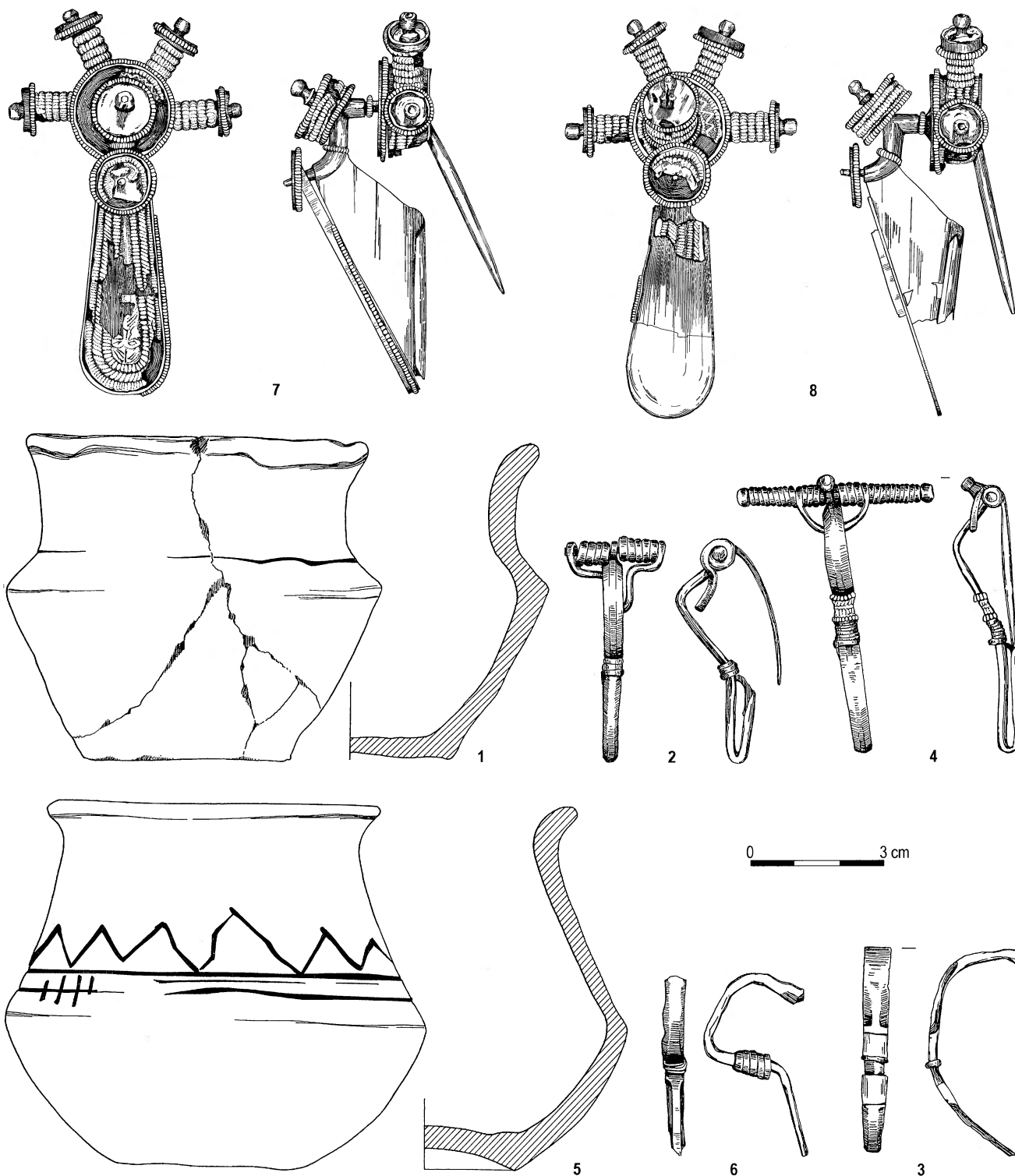
Paweł Szymański

Grób szkieletowy kultury wielbarskiej z cmentarzyska w Lubieszewie, pow. Nowy Dwór Gdański, stanowisko 2

Latem 1992 roku, w związku z planowaną lokalizacją nowego cmentarza w miejscowości Lubieszewo, gm. i pow. Nowy Dwór Gdański, woj. pomorskie, przeprowadzono rutynową inspekcję terenową na obszarze przeznaczonym pod inwestycję. Z danych archiwalnych i pochodzących z badań powierzchniowych wiadomo było o istnieniu w tym miejscu stanowiska archeologicznego (stan. 2), zniszczonego wskutek wydobywania tu na skalę przemysłową piasku, na którym w latach 1972–1973 przeprowadzono badania ratownicze (J. Podgórski: *Sprawozdanie z badań wykopaliskowych, przeprowadzonych w 1972 r. w Lubieszewie, pow. Nowy Dwór Gdański, stan. 2*; tenże: *Sprawozdanie z badań wykopaliskowych, przeprowadzonych w 1973 r. w Lubieszewie, pow. Nowy Dwór Gdański, stan. 2*; m-pisy w Archiwum Muzeum Archeologicznego w Gdańsku). Podczas wizytacji stwierdzono dalszą dewastację stanowiska oraz nowe wykopy związane z eksploatacją piasku; w jednym z takich wybijersk znaleziono silnie skorodowany miecz jednosieczny, grot oszczepu oraz kilka dużych fragmentów ceramiki, pochodzące ze zniszczonego grobu kultury oksywiejskiej. W wyniku inspekcji w 1992 roku podjęto w Lubieszewie ratownicze prace wykopaliskowe, kontynuowane następnie w latach 1995–1998. Pozwoliły one na uzyskanie znacznej ilości interesującego materiału zabytkowego pochodzącego z osady z wczesnej epoki żelaza, cmentarzyska oksywiejsko-wielbarskiego i osady wczesnośredniowiecznej z XI–XIII w.

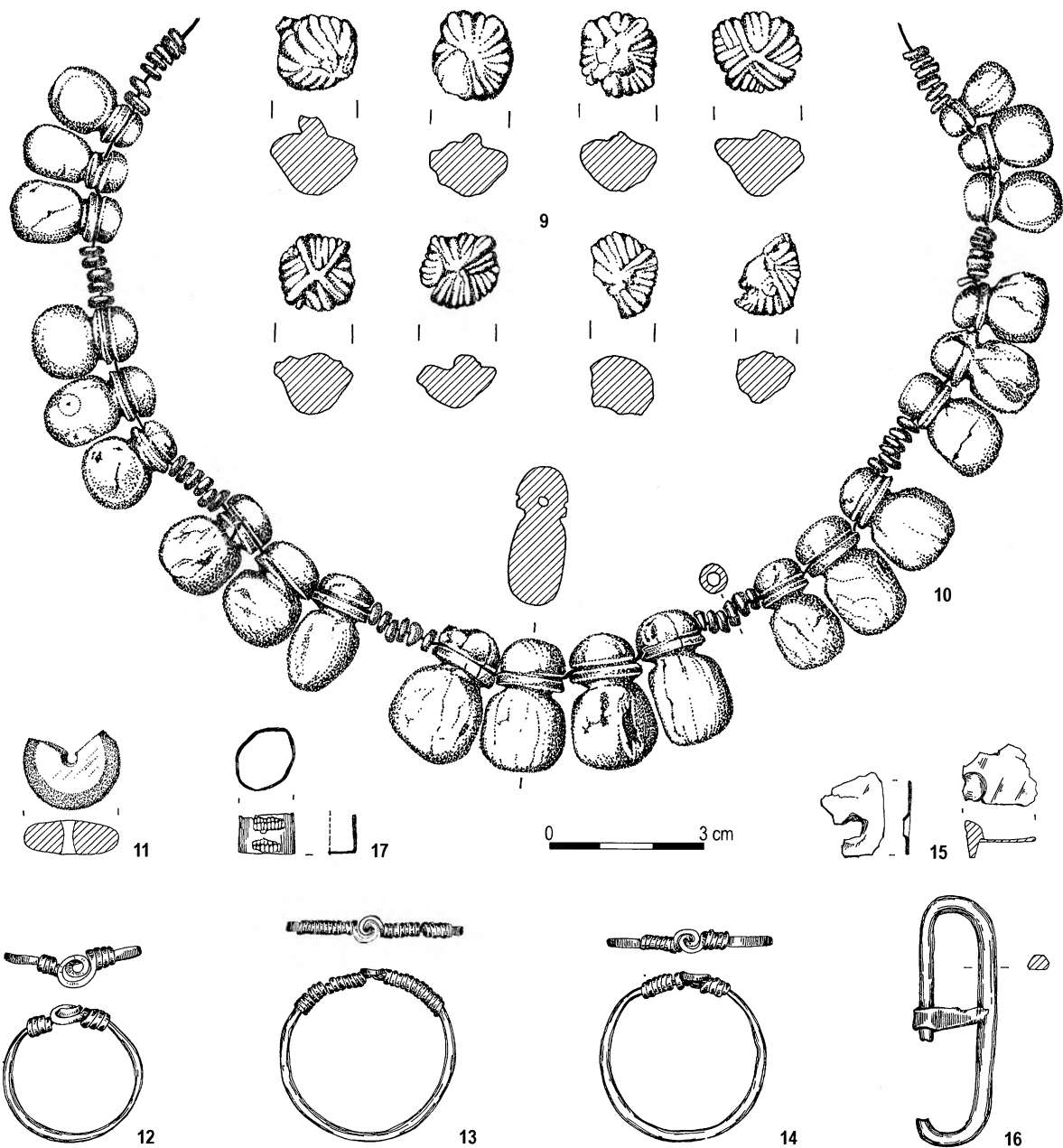
Ryc. 1. Lubieszewo, pow. Nowy Dwór Gdański. Plan grobu 10. Numery na planie odpowiadają numerom na rycinach

Ryc. 2. Lubieszewo, pow. Nowy Dwór Gdański. Zabytki z grobu 10.
Gлина (1,5), srebro i złoto (4,7,8), brąz (2,3,6)

Na szczególną uwagę zasługuje grób szkieletowy kultury wielbarskiej odkryty w pierwszym sezonie badań i oznaczony wówczas numerem 10. Pochowana w nim kobieta w nieokreślonym wieku ułożona była na wznak, po osi N-S, z niewielkim (ok. 30°) odchyleniem w kierunku NW-SE (Ryc. 1). Wyposażenie grobu tworzą: kolia złożona z 22 bursztynowych paciorków ósemkowatych i 49 szklanych, ciemnoniebieskich, owalnych (Ryc. 3:10), dwie srebrne zapinki tzw. monstrialne (Ryc. 2:7,8), brązowa zapinka kuszowata z podwiniętą nóżką (Ryc. 2:2) typu 161 VI grupy O. Almgrena (Studien über nordeuropäische Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhunderte

mit Berücksichtigung der provinzialrömischen und südrussischen Formen, Mannus-Bibliothek 32, Leipzig² 1923), srebrna zapinka z tzw. martwą cięciwą typu Almgren 168, zdobiona pomiędzy nóżką i kabłąkiem złotą blaszką i pojedynczymi pierścieniami z nacinanego drutu srebrnego (Ryc. 2:4), trzy srebrne pierścienie ze spiralnym opłotem na $\frac{1}{3}$ obwodu (Ryc. 3:12-14), wykonane z drutu o średnicy 2,2 mm, typu 16 wg Ch. Beckmann (Metallfingerringe der römischen Kaiserzeit im freien Germanien, SJahr. XXVI, 1969, s. 5-106), fragment brązowej sprzączki o wymiarach 1,5×4 cm (Ryc. 3:16) zbliżonej do typu AH1 wg R. Madydy-Legutko (Die Gürtelschnallen der Römischen

Ryc. 3. Lubieszewo, pow. Nowy Dwór Gdański. Zabytki z grobu 10.
Gлина (9), bursztyn i szkło (10), bursztyn (11), brąz i złoto (17), srebro (12–14), brąz (15,16)

Kaiserzeit und der frühen Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum, B.A.R. Int. Series 360, Oxford 1986), fragmenty (blaszki z nitami) zniszczonej skuwki tej sprzączki (Ryc. 3:15), kilkanaście glinianych guzków (Ryc. 3:9 – ich nieokreślona liczba uległa całkowitemu zniszczeniu, zachowały się jedynie drobne okruchy), brązowa kapsułka wisiorka wiaderkowatego z fragmentem złotej folii (Ryc. 3:17) oraz uszkodzony kolisty, płaski paciorek bursztynowy (Ryc. 3:11); w niewielkiej odległości na NW od czaszki znajdowały się dwa małe naczynka gliniane (Ryc. 2:1,5) grupy XVIII E wg R. Wołagiewicza (Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem a Morzem Czarnym, Szczecin 1993) i fragmenty dwóch zniszczonych kuszo-watych zapinek brązowych z podwiniętą nóżką typu Almgren 162 (Ryc. 2:3,6). Na podstawie chronologii znalezionych w grobie fibul zespół należy datować na końcowe stadium fazy C₂, tj. na koniec III wieku n.e.

O ile większość zabytków należy do typowych elementów wyposażenia grobów kultury wielbarskiej z późnego okresu wpływów rzymskich, to kilka z nich ma wyjątkowy charakter. Należą do nich

przede wszystkim dwie zapinki tzw. monstrialnej serii VII grupy Almgrena, zbliżone do typu 216/217 (O. Almgren: *op. cit.*, s. 96–97, tabl. IX:216,217). Są to bogato zdobione srebrne zapinki z wysoką pochawką, z ozdobnymi puszkami i płytkami z brązu, których powierzchnie zewnętrzne zostały pokryte złotą folią z wytłaczanym ornamentem perełek, sznura i twarzy ludzkiej (na języczku kryjącym pochawkę); na główce znajduje się puszka kryjąca sprężynę oraz wyrastające promieniście 4 trzpienie z tarczami obłożonymi złotą folią i perełkowanym drutem (Ryc. 2:7,8). Znaleźiska zapinek tego typu tworzą dwa zasadnicze zgrupowania (J. Werner: Dančeny und Brangstrup, Untersuchungen zur Černjachov-Kultur zwischen Sereth und Dnestr und zu den „Reichtumszentren“ auf Fünen, BJahr. 188, 1988, s. 241–286): w strefie skandynawskiej (zwłaszcza na Jutlandii i Bornholmie) oraz w strefie nadczarnomorskiej (w Besarabii i rumuńskiej Mołdawii). Najstarsze egzemplarze pochodzą ze strefy nadbałtyckiej, gdzie datowane są na fazę C₁, najmłodsze zaś, bardziej rozbudowane egzemplarze z fazy C₂, znane są z zespołów grobowych kultury czerniachowskiej, ze Slusegård na Bornholmie

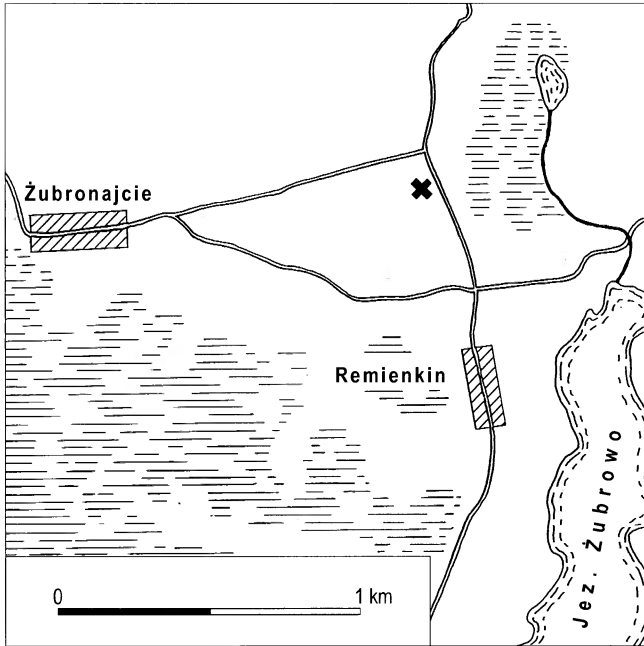
(O. Klindt-Jensen: Slusegårdgravpladsen. Bornholm fra 1. årh. f. til 5 årh. e.v.t. II: Beskrivelse af oprindelig overflade og grave, København 1978, s. 137, ryc. 73d), z Weklic na Wysoczyźnie Elbląskiej (J. Okulicz-Kozaryn: Centrum handlowe z pierwszych wieków naszej ery u ujścia Wisły, Barbaricum 2, Warszawa 1992, s. 143, ryc. 8) oraz w d. Grebieten na Sambii (W. Nowakowski: Das Samland in der römischen Kaiserzeit und seine Verbindungen mit dem römischen Reich und der barbarischen Welt, Marburg-Warszawa 1996, tabl 37:2). Najbliższą analogią do egzemplarza z Lubieszewa stanowi zapinka z grobu 600 ze Slusegård.

Innym ciekawym elementem wyposażenia grobowego prezentowanego zespołu są gliniane guzki (Ryc. 3:9). Przedmioty tego typu odkrywane były dość często w zespołach grobowych lub luźno na cmentarzyskach wielbarskich, dotychczas jednak nie udało się uchwycić ich kontekstu, a tym samym trudno je było jednoznacznie interpretować. Znaleździśko lubieszewskie otwiera nowe możliwości w tym zakresie, przede wszystkim dzięki zachowaniu się w grobie szkieletowym ich pierwotnego układu. Wszystkie guzki ułożone były w przybliżeniu wzdłuż osi szkieletu, na długości ok. 95 cm (Ryc. 1:9) – należy je zatem uznać za dekorację kobiecej sukni. Kształt guzków od strony spodniej wskazuje, iż pierwotnie mogły być owinięte materiałem i przyszyte do tkaniny, analogicznie jak współczesne, powlekane materiałem guziki.

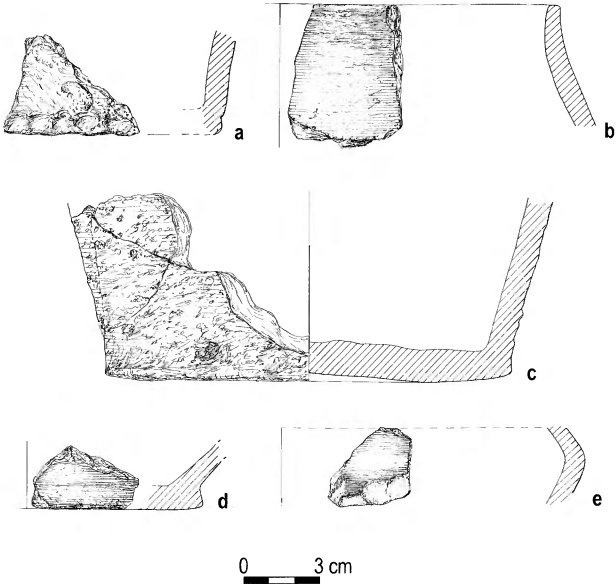
Mirosław Jonakowski

Kurhan z okresu wędrówek ludów z miejscowości Żubronajcie, gm. Krasnopol, woj. podlaskie

W zbiorach Działu Archeologii Białtów Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, znajdują się – zainwentaryzowane pod numerem IV/7541 – materiały ze stanowiska IV w Żubronajciach, leżących około 15 km na wschód od Suwałk. Stanowisko położone jest na polu ornym, 20–30 m na zachód od polnej drogi między wsiami Remienkin i Żubronajcie (Ryc. 1). Zlokalizował je w 1961 roku mgr M. Kaczyński. W trakcie przeprowadzonych wówczas badań powierzchniowych zebrano około 50 fragmentów ceramiki, pochodzących od minimum 5 naczyń, oraz kilkadziesiąt fragmentów przepalonych kości (zob. niżej). Materiały te koncentrowały się na obszarze o średnicy kilku metrów.

Ryc. 1. Żubronajcie, pow. Sejny, woj. podlaskie. Lokalizacja stanowiska IV

Ryc. 2. Żubronajcie, pow. Sejny, woj. podlaskie. Fragmenty naczyń glinianych ze stanowiska IV

Wśród zebranych w 1961 roku fragmentów naczyń wystąpiły: **1.** Fr-t części przydennej. Pow. zewn. brzuśca chropowacona poprzez narzucenie rzadkiej glinki. Tuż nad dnem widać poziomy pas załuskiwań palcowych wykonanych w kierunku od dołu do góry. Barwa jasnobrunatna. Średnioliczna, drobna domieszka czerwonego tłucznia widoczna w przełomie, a miejscami również na pow. zewn. Kąt ustawienia w profilu jest niepewny (Ryc. 2a); **2.** Fr-t wylewu. Krawędź wylewu lekko przyplaszczona, pow. zewn. delikatnie chropowacona poprzez narzucenie rzadkiej glinki. Na pow. wewn. widać spękania powstałe najprawdopodobniej podczas wypalenia. Średnioliczna, średniej grubości i drobna domieszka czerwonego tłucznia widoczna w przełomie. Średn. wylewu ok. 22 cm. Kąt ustawienia w profilu jest niepewny (Ryc. 2b); **3.** Niestarannie wykonane dno z fr-tem dolnej części brzuśca. Dno bardzo nierówne. Dolna część brzuśca w profilu rozchylona, pow. chropowacona poprzez narzucenie rzadkiej glinki. Barwa jasnobrunatna. Liczna, średniej grubości i gruba domieszka czerwonego tłucznia widoczna w przełomie i na pow. wewn., a miejscami również na pow. zewn. Średn. dna 15,5 cm (Ryc. 2c); **4.** Fr-t krawędzi dna. Dno wyraźnie wyodrębnione. Powierzchnia zewn. brzuśca niestarannie gładzona. Barwa ciemnoszarobrunatna. Drobna domieszka czerwonego tłucznia widoczna w przełomie, miejscami wychodząca na pow. zewn. Średn. dna ok. 14 cm (Ryc. 2d); **5.** Fr-t załomu brzuśca. Pow. zewn. gładzona, poniżej załomu być może chropowacona. Barwa pow. zewn. jasnobrunatna, pow. wewn. jasnoszara. Średnioliczna, drobna domieszka czerwonego tłucznia widoczna w przełomie. Średn. brzuśca ok. 22–27 cm (Ryc. 2e).

Pozostałe znaleziska to 30 fragmentów brzuśców o powierzchni chropowanej, 6 fragmentów krawędzi den, pochodzących od minimum dwóch naczyń, 9 fragmentów nieokreślonych. Wszystkie były jednorodne, biorąc pod uwagę sposób wykonania: glina „tłusta” z domieszką czerwonego, rzadziej białawego tłucznia, widoczną głównie w przełomie i niekiedy na powierzchni wewnętrznej, barwy jasnobrunatnej, często z odcieniami szarymi.

Ponadto, według informacji przekazanych przez okolicznych mieszkańców, na stanowisku znaleziono jakąś bliżej nieznaną brązową ozdobę. Niestety, zidentyfikowanie znalazcy, a co za tym idzie i ozdoby, okazało się niemożliwe.

W lipcu 1963 roku w miejscu wcześniejszego odkrycia fragmentów naczyń przeprowadzono – pod kierunkiem mgr. M. Kaczyńskiego

WYKAZ SKRÓTÓW TYTUŁÓW CZASOPISM I WYDAWNICTW WIELOTOMOWYCH

AAC	– „Acta Archaeologica Carpathica”, Kraków	MZP	– „Materiały Zachodniopomorskie”, Szczecin
AAHung.	– „Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae”, Budapest	PA	– „Památky archeologické” (wcześniej: „Památky archeologické a místopisné”), Praha
AFB	– „Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege”, Berlin (Stuttgart)	PArch.	– „Przegląd Archeologiczny”, Poznań
APolski	– „Archeologia Polski”, Warszawa	PMMAE	– „Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi. Seria Archeologiczna”, Łódź
AR	– „Archeologické rozhledy”, Praha	PomAnt	– „Pomorania Antiqua”, Gdańsk
B.A.R. Int. Series	– British Archaeological Reports, International Series, Oxford	Prahistoria ziem polskich	– Prahistoria ziem polskich, tom I: Paleolit i mezolit (red. W. Chmielewski, W. Hensel), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975; tom II: Neolit (red. W. Hensel, T. Wiślański), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1979; tom IV: Od środkowej epoki brązu do środkowego okresu lateńskiego (red. J. Dąbrowski, Z. Rajewski), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1979; tom V: Późny okres lateński i okres rzymski (red. J. Wielowiejski), Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1981
BerRGK	– „Bericht der Römisch-Germanischen Kommission”, Frankfurt a.M.-Berlin	Prussia	– „Sitzungsberichte der Altertumsgesellschaft Prussia” (później: „Prussia. Zeitschrift für Heimatkunde”), Königsberg i.Pr.
BJahr.	– „Bonner Jahrbücher”, Köln/Bonn	PSAS	– „Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland”, Salisbury
BMJ	– „Bodendenkmalpflege in Mecklenburg-Vorpommern”, Lübstorf (wcześniej: „Bodendenkmalpflege in Mecklenburg. Jahrbuch ...”, Schwerin/Rostock/Berlin)	PZ	– „Praehistorische Zeitschrift”, Berlin-New York
FAP	– „Fontes Archaeologici Posnanienses” (wcześniej: „Fontes Praehistorici”), Poznań	RArch.	– „Recherches Archéologiques”, Kraków
Inf.Arch.	– „Informator Archeologiczny. Badania rok ...”, Warszawa	RB	– „Rocznik Białostocki”, Białystok
InvArch.	– „Inventaria Archaeologica, Pologne”, Warszawa-Łódź	RO	– „Rocznik Olsztyński”, Olsztyn
JmV	– „Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte”, Halle/Saale	SJahr.	– „Saalburg Jahrbuch”, Berlin-New York
JRGZM	– „Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums Mainz”, Mainz	SIA	– „Slovenská archeológia”, Bratislava
KHKM	– „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, Warszawa	SovArch	– „Sovetskaja Archeologia” (Советская археология), Moskva
KSIA	– Kratkie soobščeniija Instituta archeologii Akademii nauk SSSR (Краткие сообщения Института археологии Академии наук СССР), Moskva	SprArch.	– „Sprawozdania Archeologiczne”, Kraków
MIA	– Materialy i issledovanija po archeologii SSSR (Материалы и исследования по археологии СССР), Moskva	SprPMA	– „Sprawozdania P.M.A.”, Warszawa
MatArch.	– „Materiały Archeologiczne”, Kraków	WA	– „Wiadomości Archeologiczne”, Warszawa
MS	– „Materiały Starożytne”, Warszawa	ZNUJ	– „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, Kraków
MSiW	– „Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne”, Warszawa	ZOW	– „Z otchłani wieków”, Warszawa
MSROA	– „Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego”, Rzeszów-Krosno-Sandomierz-Tarnów (-Przemyśl/Tarnobrzeg)		

